

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/265/2022
Identifikačné číslo spisu:	1213232873
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1213232873.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu WM Consulting & Communication, s.r.o., IČO: 34 127 798, so sídlom Žilinská cesta 130, Piešťany, zastúpeného JUDr. Romanom Kvasnicom, advokátom, s.r.o., so sídlom: Žilinská cesta 130, Piešťany, IČO: 36 866 598, proti žalovaným 1/ E. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. X, A., 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X. XXX, M. X., zastúpená A.K.F. Legal, s. r. o., so sídlom Čulenova 5, Bratislava, IČO: 47 236 400, o zaplatenie 12 761,14 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 15C/202/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Co/40/2017 - 212 z 30. apríla 2021, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/40/2017 z 30. apríla 2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom č.k. 15C/202/2014-174 zo 6. februára 2015 konanie v časti žaloby o zaplatenie 650 eur zastavil a žalobcovi vrátil krátený súdny poplatok 32,30 eur z čiastočného späťvzatia žaloby, žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 12.111,14 eur s 11,65 % úrokom ročne zo sumy 6.281,97 eur od 16.12.2010 do zaplatenia, s 8 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 6.281,97 eur od 16.12.2010 do zaplatenia, náhradu iných trov konania 733,20 eur a náhradu trov právneho zastúpenia 2.106,- eur na účet advokáta, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhej žalovanej.

1.1. Podľa súdu prvej inštancie predmetom konania je pohľadávka žalobcu vzniknutá ako zostatok poskytnutého nesplateného úveru žalovanou v 1. rade (dlžník) a žalovanou v 2. rade (ručiteľ dlžníka) na základe platne uzavretej zmluvy o splátkovom úvere a dohody o ručení s právnym predchodcom žalobcu, ktorú pohľadávku nadobudol žalobca ako postupník zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou s pôvodným veriteľom ako postupcom.

1.2. Súd mal za preukázané, že záväzok vzniknutý zo zmluvy o splátkovom úvere sa stal v súlade s § 310 ObZ splatný dňa 03.9.2007 uplynutím 10-dňovej lehoty určenej veriteľom na jeho splnenie v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti obsahujúcom výzvu na plnenie, doručenom žalovanej v 1. rade ako dlžníkovi dňa 24.8.2007 (keďže žalovanej v 2. rade ako ručiteľovi bolo toto oznámenie

doručené dňa 22.8.2007, teda skôr ako dlžníkovi). Rovnako nebolo sporné, že žalovaná v 1. rade ako dlžník dňa 03.10.2012 písomne uznala svoj záväzok vzniknutý zo zmluvy o splátkovom úvere a tento sa zaviazala splácať veriteľovi v splátkach.

1.3. V odôvodnení rozsudku ďalej prvostupňový súd konštatoval, že záväzok vzniknutý zo zmluvy o splátkovom úvere žalovaná v 1. rade ako dlžník uznala voči veriteľovi písomne, pričom záväzok bol určitý, teda sa predpokladá, že v čase uznania trval. V čase uznania záväzku žalovanou v 1. rade bol tento záväzok premlčaný podľa § 397 ObZ (záväzok sa stal splatný 03.9.2007, veriteľ si mohol prvýkrát uplatniť právo na súde dňa 04.9.2007, žalovaná v 1. rade uznala písomne svoj záväzok dňa 03.10.2012). Účinky písomného uznania záväzku však nastanú aj v prípade, keď pohľadávka veriteľa bola v čase uznania už premlčaná (§ 323 ods. 1, § 407 ods. 4 ObZ). Dlžník nemusí mať v čase uznania záväzku vedomosť o tom, že právo je premlčané. Uznanie záväzku žalovanou v 1. rade ako dlžníkom má účinky aj voči žalovanej v 2. rade ako ručiteľom (§ 323 ods. 3 ObZ). V dôsledku uznania záväzku žalovanou v 1. rade došlo k pretrhnutiu (prerušeniu) premlčacej doby tak vo vzťahu k dlžníkovi aj vo vzťahu k ručiteľovi a začala plynúť nová štvorročná premlčacia doba od tohto uznania, v danom prípade od 03.10.2012. Plynutie premlčacej doby pred jej pretrhnutím nemá právny význam. Žalobca podal žalobu na súd dňa 22.10.2013, teda v rámci plynutia tejto premlčacej doby, preto námietku premlčania vznesenú žalovanou v 2. rade považoval súd za nedôvodnú. Vychádzajúc z uvedeného dospel súd k záveru, že žaloba žalobcu vo zvyšku, po jej čiastočnom späťvzatí, je podaná proti žalovaným v 1. a 2. rade dôvodne a keďže žalované v 1. a 2. rade túto nerozporovali čo do základu ani čo do výšky, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku.

2. Po podaní odvolania oboma žalovanými vo veci rozhodoval Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“), ktorý uznesením č.k. 5Co/40/2017 - 212 z 30. apríla 2021 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že v priebehu odvolacieho konania zistil, že potom ako prvoinštančný súd vo veci rozhodol, Okresný súd Bratislava I uznesením č.k. 8OdK/80/2018 zo dňa 14.03.2018 (zverejneným v Obchodnom vestníku č. 60/2018 dňa 26.06.2018) vyhlásil na majetok žalovanej 1/ konkurz, preto skôr ako pristúpil k meritórnemu preskúmaniu veci na základe podaného odvolania, zaoberal sa právne významnou skutočnosťou - vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka. Poukazujúc na ust. § 166 a 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii ustálil, že žalobca si žalobným návrhom uplatnil voči žalovanej 1/ pohľadávku zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktorá mala podľa žalobcu vzniknúť pred vyhlásením konkurzu na majetok žalovanej v rámci jej oddĺženia. Vzhľadom na to, že zverejnením rozhodnutia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku na majetok žalovanej sa začal konkurz, ako aj na skutočnosť, že žalobca si v tomto konaní uplatňuje pohľadávku, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze na majetok žalovanej, boli naplnené zákonné predpoklady na zastavenie predmetného konania, s poukazom na § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., k čomu potom odvolací súd i pristúpil, tu po predchádzajúcom zrušení napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu s podporným použitím § 391 ods. 1 v spojení s § 389 ods. 1 písm. d) CSP (dôvody pre vydanie napadnutého rozhodnutia neskôr odpadli), vychádzajúc pritom tiež zo znenia čl. 4 ods. 1 CSP (umožňujúceho použiť analógiu ako špecifický prostriedok interpretácie práva), keďže zákonodarca pri koncipovaní na vec sa vzťahujúcu právnu normu výslovne neriešil všetky do úvahy prichádzajúce situácie, za ktorých môže dôjsť k naplneniu zákonných predpokladov na zastavenie konania podľa § 167e, teda že sa tak môže stať aj v odvolacom konaní.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces odôvodňoval tým, že odvolací súd sa v napadnutom uznesení síce vysporiadal s právnou skutočnosťou, ktorou bolo vyhlásenie konkurzu na majetok žalovanej 1/, avšak opomenul (zrejme nevzal do úvahy skutočnosť), že na majetok žalovanej 2/ konkurz vyhlásený nebol a preto nie je dôvod na zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj napadnutého uznesenia v celosti, ale len v časti žalovanej 1/. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu označila uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu za vecne správne a spravodlivé. Poukázala na to, že žalobca svojím dovolaním namieta nesprávne právne posúdenie veci (keď vytýka, že odvolací súd aplikoval § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii aj na žalovanú 2/), ktoré však prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je podľa jej názoru neprípustné a preto navrhla, aby ho dovolací súd zamietol a zaviazal žalobcu nahradiť jej trovy dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

8. Ustanovenie § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania je potrebné uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

10. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci

využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

11. V súvislosti s vadou § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolateľ namietal nedostatok (vadnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu, keď z jeho odôvodnenia síce vyplýva, ako sa súd vysporiadal s právne významnou skutočnosťou ako je vyhlásenie konkurzu na majetok žalovanej 1/, ale vôbec z neho nevyplýva (súd zrejme opomenul resp. nevzal do úvahy), že na majetok žalovanej 2/ nebol vyhlásený konkurz. Dovolací súd po posúdení takto formulovaného dovolacieho dôvodu tento vyhodnotil ako naplňujúci obsah pojmu zmätočné resp. nedostatočne odôvodnené rozhodnutie neposkytujúce dostatok dôvodov resp. úvah súdu či a ako vyhodnotil existenciu zistenej skutočnosti o vyhlásení konkurzu na majetok žalovanej 1/ na hmotnoprávny vzťah žalovanej 2/ voči žalobcovi a jeho nároku a v dôsledku toho jej procesného postavenia v konaní o nároku žalobcu v štádiu odvolacieho konania.

12. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (obsahujúceho v jeho záhlaví označenie oboch účastníkov na strane žalovaných) okrem všeobecných teoretických úvah o aplikácii ust. § 166 a § 167 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (v bodoch 5. až 10. odôvodnenia) len v bode 11., kde súd poskytuje úvahy svojho postupu v predmetnej veci, len raz zmieňuje žalovanú 1/ a ďalej len už ako žalovanú (bez číselného rozlíšenia od žalovanej 2/) vyvolávajúc tak zdanie len jedného účastníka na žalovanej strane, pričom žalovanú 2/ (a relevanciu zistenej právnej skutočnosti vo vzťahu k nej a z toho vyplývajúce dôsledky na posúdenie jej vzťahu (ako ručiteľky) voči žalobcovi (ako veriteľovi) a jeho nároku vyplývajúcim aj z rozhodnutia súdu prvého stupňa voči nej /porov. stanovisko občianskoprávneho kolégia bývalého Najvyššieho súdu ČSSR z 30. septembra 1974, sp. zn. Cpjf 62/72, uverejnené pod č. 2/1975 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek/) vôbec nezmiňuje. Z odôvodnenia odvolacieho súdu tak nemožno jasne dedukovať právnu úvahu odvolacieho súdu a žalobcovi tak bolo upreté právo poznať dôvody konajúceho súdu o zvolenom postupe vo veci jeho nároku v štádiu odvolacieho konania. Je pritom nepochybné, že zrozumiteľné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, podporené jasnými argumentmi opierajúcimi sa o preukázaný skutkový stav a naň sa vzťahujúcu právnu úpravu, vzbudzuje prirodzenú autoritu a môže byť aj neúspešnou stranou sporu prijaté omnoho priaznivejšie.

13. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné, a teda rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 Civilného sporového poriadku).

14. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.